

Βρυξέλλες, 24 Απριλίου 2026
(OR. en)

8263/26

EDUC 113
JEUN 62
EMPL 98
SOC 216
COMPET 481

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Προεδρία
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Βασικές δεξιότητες και Ευρωπαϊκός Χώρος Εκπαίδευσης: χτίζοντας γέφυρες για το μέλλον – Ανταλλαγή απόψεων

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες καθοδηγητικό σημείωμα της Προεδρίας για το ανωτέρω θέμα, ενόψει της ανταλλαγής απόψεων στο Συμβούλιο (Παιδεία, Νεολαία, Πολιτισμός και Αθλητισμός) της 11ης Μαΐου 2026.

Βασικές δεξιότητες και Ευρωπαϊκός Χώρος Εκπαίδευσης: χτίζοντας γέφυρες για το μέλλον

Καθοδηγητικό σημείωμα της Προεδρίας

(Συμβούλιο «Παιδεία, Νεολαία, Πολιτισμός και Αθλητισμός»)

Ο κόσμος μας αλλάζει με πρωτοφανή ρυθμό. Ο επιταχυνόμενος τεχνολογικός μετασχηματισμός, συμπεριλαμβανομένης της ταχείας ανάπτυξης και χρήσης της τεχνητής νοημοσύνης, οι δημογραφικές προκλήσεις, οι γεωπολιτικές, υγειονομικές και κλιματικές κρίσεις, καθώς και οι σύνθετες κοινωνικές και οικονομικές δυσκολίες, δημιουργούν νέες πραγματικότητες. Εξαιτίας αυτών των αλλαγών, η ΕΕ αντιμετωπίζει και μια πρόκληση ανταγωνιστικότητας: οι ανάγκες της αγοράς εργασίας μεταβάλλονται, γεγονός που απαιτεί προσαρμοστικότητα, η οποία περιλαμβάνει και την ικανότητα επανειδίκευσης, αναβάθμισης των δεξιοτήτων και αντιμετώπισης των εξελισσόμενων εργασιακών απαιτήσεων.

Στο πλαίσιο αυτό, τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη αποτελούν καταλυτικό παράγοντα για την προώθηση της καινοτομίας και την τόνωση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας, την αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας. Ταυτόχρονα, τα συστήματα αυτά προβλέπεται όλο και περισσότερο να υποστηρίζουν όχι μόνο την πρόσβαση των ατόμων στην απασχόληση, αλλά και την καλλιέργειά τους ως ενεργών, ενημερωμένων και δυναμικών πολιτών, ικανών να αντιμετωπίζουν σύνθετα και ταχέως εξελισσόμενα περιβάλλοντα. Για τον σκοπό αυτόν, τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης πρέπει να συνεχίσουν να εξελίσσονται, προκειμένου να προετοιμάζουν τους πολίτες για ένα μέλλον με ραγδαίες αλλαγές, κοινωνικούς και οικονομικούς μετασχηματισμούς και διαφοροποιήσεις στην αγορά εργασίας. Για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, είναι αναγκαίο να προσαρμόζονται οι εθνικές στρατηγικές, να προσδιορίζονται μέτρα πολιτικής για τη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και, εν τέλει, να προάγεται η εκπαιδευτική επιτυχία για όλους τους εκπαιδευόμενους, σε συνεχή βάση.

Εντός του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης, τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν ότι τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης έχουν κομβικό ρόλο όσον αφορά τον εφοδιασμό των ατόμων με τις δεξιότητες και τις ικανότητες που απαιτούνται ώστε να ευδοκιμήσουν στη ζωή, στην αγορά εργασίας και στην κοινωνία. Τόσο το ψήφισμα του Συμβουλίου περί στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με στόχο τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης και πέραν αυτού (2021-2030) όσο και το σημαντικό έργο που έχει πραγματοποιηθεί μέχρι στιγμής στο Συμβούλιο για την προετοιμασία του δεύτερου κύκλου αναδεικνύουν τη σταθερή δέσμευση για ποιότητα, ισότητα, ένταξη και επιτυχία για όλους, καθώς και την αποφασιστικότητα για την πλήρη υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης έως το 2030.

Έχουν τεθεί στόχοι για την παρακολούθηση της προόδου και τον προσδιορισμό των προκλήσεων· ειδικότερα, το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 15 ετών με χαμηλές επιδόσεις στην ανάγνωση, τα μαθηματικά και τις θετικές επιστήμες θα πρέπει να είναι κάτω του 15 % έως το 2030, ενώ το ποσοστό των ατόμων στο όγδοο έτος σχολικής φοίτησης με χαμηλές επιδόσεις στον γραμματισμό σε θέματα υπολογιστών και πληροφοριών θα πρέπει να είναι κάτω του 15 % έως το ίδιο έτος. Τα στοιχεία σε επίπεδο ΕΕ δείχνουν ότι η πρόοδος παραμένει άνιση σε σχέση με τους στόχους που συμφωνήθηκαν το 2021. Μολονότι παρατηρούνται θετικές τάσεις σε ορισμένους τομείς, εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις όσον αφορά τη διασφάλιση ότι όλοι οι εκπαιδευόμενοι αποκτούν ό,τι χρειάζεται για να επιτύχουν σε ένα ταχέως μεταβαλλόμενο πλαίσιο. Επιβάλλεται, συνεπώς, ένας κριτικός αναστοχασμός σχετικά με τις σημερινές προσεγγίσεις και στρατηγικές πολιτικής, ιδίως όσον αφορά τη διερεύνηση τρόπων για την παροχή αποτελεσματικότερης στήριξης σε όλους τους εκπαιδευόμενους. Οι υψηλές φιλοδοξίες πολιτικής πρέπει να ευθυγραμμιστούν καλύτερα με την αποτελεσματική εφαρμογή των πολιτικών αυτών, προκειμένου να εξασφαλιστούν καλύτερα αποτελέσματα. Στο πλαίσιο αυτό, βασικό στόχο εξακολουθούν να αποτελούν ο συντονισμός και η συνοχή των πρωτοβουλιών της ΕΕ στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, ιδίως εκείνων που αφορούν τις δεξιότητες και τις ικανότητες, καθώς και η συνεπής στήριξη των εθνικών συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Πρόσφατες πρωτοβουλίες της ΕΕ ανέδειξαν την ανάγκη για επενδύσεις σε δεξιότητες και ικανότητες. Το ανθρώπινο κεφάλαιο θεωρείται ότι έχει καθοριστική σημασία για την ευημερία, την οικονομική ανθεκτικότητα και τη μοναδική στο είδος της κοινωνική οικονομία της αγοράς της ΕΕ. Η ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την Ένωση Δεξιοτήτων υπογραμμίζει την ανάγκη για ισχυρότερες εκπαιδευτικές βάσεις και δεξιότητες για όλους, προκειμένου να διασφαλιστεί ευρεία πρόσβαση στην εκπαίδευση, τη διά βίου μάθηση και τις ευκαιρίες απασχόλησης, και να αντιμετωπιστούν οι μεταβάσεις και οι κρίσεις. Το σχέδιο δράσης της Επιτροπής για τις βασικές δεξιότητες αποσκοπεί τόσο στη στήριξη των κρατών μελών για τη βελτίωση των αποτελεσμάτων σε τομείς όπως ο γραμματισμός, τα μαθηματικά, οι θετικές επιστήμες, οι ψηφιακές δεξιότητες και οι δεξιότητες ιδιότητας του πολίτη, όσο και στην επίτευξη ευρύτερων στόχων που συνδέονται με την ανταγωνιστικότητα, την ανθεκτικότητα και τη δημοκρατική συμμετοχή.

Μολονότι δεν υπάρχει μια μοναδική, ενιαία αντίληψη του όρου «βασικές δεξιότητες», για τους σκοπούς της παρούσας ανταλλαγής απόψεων, δίνεται έμφαση στις στοιχειώδεις δεξιότητες που θα πρέπει να αποκτήσει κάθε άτομο ως ελάχιστη βάση για να εξελίσσεται μέσω της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, της διά βίου μάθησης, της απασχόλησης και της ενεργού συμμετοχής στην κοινωνία. Η αντίληψη αυτή θα μπορούσε να συνεπάγεται μια ευρύτερη και πιο ολιστική προσέγγιση, η οποία θα περιλαμβάνει επίσης εγκάρσιες δεξιότητες, όπως η κριτική σκέψη, η επικοινωνία, η προσαρμοστικότητα, η συνεργασία και η συμμετοχή στα κοινά, οι οποίες είναι απαραίτητες όχι μόνο σε όλα τα επίπεδα και τα είδη εκπαίδευσης και κατάρτισης, αλλά και καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής.

Μελλοντικά, αυτές οι θεμελιώδεις δεξιότητες πρέπει όχι μόνο να ενισχύονται, αλλά και να επαναπροσδιορίζονται συνεχώς υπό το φως των νέων συνθηκών που διαμορφώνονται, προκειμένου να υποστηρίζονται αποτελεσματικά τα άτομα ώστε να αποκτούν πληρότητα στη ζωή, την εργασία και τη δημοκρατική κοινωνία, καθώς και να αντιμετωπίζουν με ευχέρεια την πολυπλοκότητα, την αβεβαιότητα και τις αλλαγές. Τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης πρέπει να προβλέπουν τις αλλαγές, να προσαρμόζουν τη θεμελιώδη μάθηση στις νέες ανάγκες και να διασφαλίζουν ότι οι εκπαιδευόμενοι είναι εξοπλισμένοι τόσο για τις προκλήσεις του σήμερα όσο και για τις ευκαιρίες του αύριο. Κατ' επέκταση, είναι απαραίτητο να ενσωματωθεί η προοπτική της διά βίου μάθησης σε όλα τα επίπεδα και τα είδη εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και να διασφαλιστεί ότι οι ευκαιρίες αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης είναι προσβάσιμες σε όλα τα στάδια της ζωής.

Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, η Προεδρία καλεί τους/τις υπουργούς να απαντήσουν στα ακόλουθα ερωτήματα για ανταλλαγή απόψεων επί του θέματος. Παρακαλούμε οι παρεμβάσεις να μην ξεπερνούν τα τρία (3) λεπτά.

1. Σε αυτό το ταχέως εξελισσόμενο τοπίο, πώς θα πρέπει να προσαρμοστούν οι εθνικές στρατηγικές στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης ώστε να εφοδιάζουν τους εκπαιδευόμενους με τις θεμελιώδεις δεξιότητες που χρειάζονται για να επιτύχουν σήμερα και να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις του αύριο; Είναι τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης που διαθέτουμε αρκετά ευέλικτα και προσανατολισμένα στο μέλλον ώστε να εκπληρώνουν την αποστολή τους;
2. Πώς μπορεί η συνεργασία σε επίπεδο ΕΕ, ιδίως μέσω του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης και σε συνέργεια με την Ένωση Δεξιοτήτων, όπου αρμόζει, να στηρίξει καλύτερα αυτόν τον μετασχηματισμό;